

Bruselj, 14. januar 2025
(OR. en)

5038/25

LIMITE

ECOFIN 31
UEM 30

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: delegacije

Zadeva: PRIPOROČILO SVETA za odpravo čezmernega primanjkljaja v Romuniji

PRIPOROČILO SVETA

za odpravo čezmernega primanjkljaja v Romuniji

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in zlasti člena 126(7) Pogodbe,

ob upoštevanju priporočila Komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu s členom 126 PDEU se države članice izogibajo čezmernemu javnofinančnemu primanjkljaju.
- (2) Pakt za stabilnost in rast temelji na cilju zdravih javnih financ kot sredstvu za izboljšanje pogojev za stabilnost cen in za močno, trajnostno in vključujočo rast, podprto s finančno stabilnostjo, s čimer podpira uresničevanje ciljev Unije za trajnostno rast in delovna mesta.
- (3) 30. aprila 2024 je začel veljati reformirani okvir ekonomskega upravljanja EU. Okvir vključuje Uredbo (EU) 2024/1263¹ z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97. Vključuje tudi Uredbo Sveta (EU) 2024/1264 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1467/97² o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem ter Direktivo Sveta (EU) 2024/1265³ z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic.

¹ UL L 209, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² UL L 209, 2.8.1997, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30>.

³ UL L, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>.

- (4) Za Romunijo od aprila 2020 velja postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Svet je 3. aprila 2020 na priporočilo Komisije na podlagi člena 126(6) PDEU sprejel Sklep (EU) 2020/509 o obstoju čezmernega primanjkljaja v Romuniji zaradi načrtovanega neizpolnjevanja merila glede primanjkljaja iz PDEU in izdal priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU za odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja najpozneje do leta 2022⁴. Zaradi močnega krčenja gospodarske dejavnosti, povezanega s pandemijo COVID-19, je Svet 18. junija 2021 sprejel revidirano priporočilo Romuniji na podlagi člena 126(7) PDEU, s katerim je rok za ustrezno zmanjšanje čezmernega primanjkljaja podaljšal do leta 2024. Komisija je 24. novembra 2021 ugotovila, da je Romunija sprejela učinkovite ukrepe v odgovor na priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 na podlagi člena 126(7) PDEU, in menila, da torej dodatni ukrepi v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem niso potrebni. Vendar se je Romunija v letu 2023 precej oddaljila od vseh podkomponent priporočila Sveta, naslovljenega na to državo leta 2021. Nominalni primanjkljaj je bil znatno višji (6,5 % BDP v primerjavi s 4,4 % BDP v priporočilu Sveta), strukturni napor je bil veliko nižji od priporočenega, rast očiščenih odhodkov pa veliko višja od priporočene. Zato je Svet 26. julija 2024 sprejel sklep na podlagi člena 126(8) PDEU o odsotnosti učinkovitih ukrepov⁵.

⁴ Vsi dokumenti, povezani s postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem v Romuniji, so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_en?prefLang=sl.

⁵ UL L, 1.8.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj>.

- (5) V primeru neučinkovitega ukrepanja države članice mora Svet v skladu s členom 126 PDEU na zadevno državo članico nasloviti revidirano priporočilo z namenom, da se stanje čezmernega primanjkljaja v danem roku odpravi. V skladu s členom 3(4) Uredbe Sveta (ES) št. 1467/97 mora biti v navedenem priporočilu določen tudi rok največ šestih mesecev, v katerem mora zadevna država članica sprejeti učinkovite ukrepe za ustrezno zmanjšanje čezmernega primanjkljaja. Če to upravičuje resnost razmer, se lahko navedeni rok skrajša na tri mesece. Poleg tega mora Svet v svojem priporočilu zahtevati, da država članica izvede korektivno pot gibanja očiščenih odhodkov⁶, ki zagotavlja, da se primanjkljaj sektorja država zmanjša in ohrani pod referenčno vrednostjo 3 % BDP v roku, določenem v navedenem priporočilu. Če se je postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem začel na podlagi merila glede primanjkljaja, je korektivna pot gibanja očiščenih odhodkov skladna z minimalno letno strukturno prilagoditvijo v višini vsaj 0,5 % BDP kot referenčno vrednostjo za leta, v katerih naj bi primanjkljaj sektorja država presegel referenčno vrednost. V skladu z uvodno izjavo 23 Uredbe Sveta (EU) 2024/1264 lahko Komisija v prehodnem obdobju v letih 2025, 2026 in 2027 prilagodi referenčno merilo, da bi upoštevala povečanje plačil obresti pri določanju predlagane korektivne poti za navedena leta.
- (6) V Sklepu Sveta z dne 26. julija 2024 je bilo upoštevano, da bo naslednji korak v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, in sicer revidirano priporočilo Komisije za priporočilo Sveta na podlagi člena 126(7) PDEU o odpravi čezmernega primanjkljaja, izveden po predložitvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263. Ta pristop omogoča, da se zagotovi skladnost med proračunskimi zahtevami v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in prilagoditveno potjo, določeno v srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu. Ta časovni okvir in odločanje v skladu s členom 126(6) oziroma členom 126(7) sta izredna in povezana s prehodom na novi okvir, zato ne pomenita precedensa.

⁶ V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

- (7) Realni BDP v Romuniji se je v letu 2023 povečal za 2,4 %. Glede na jesensko napoved Komisije iz leta 2024 naj bi gospodarstvo v letu 2024 zraslo za 1,4 %, močno domače povpraševanje pa bo izravnano z negativnim prispevkom neto izvoza. Realni BDP naj bi se v letu 2025 povečal za 2,5 %, in sicer zaradi postopnega povečevanja zunanjšega povpraševanja in izvoza, nadaljnjega sproščanja finančnih pogojev, odporne zasebne potrošnje, pospešitve zasebnih naložb in podpore iz naložb v javno infrastrukturo, ki jih financira EU. Stopnja brezposelnosti naj bi v letih 2024 in 2025 ostala stabilna pri 5,5 %. Inflacija naj bi se znižala z 9,7 % v letu 2023 na 5,5 % v letu 2024 in nato na 3,9 % v letu 2025.
- (8) Glede na podatke, ki jih je 22. oktobra 2024 potrdil Eurostat⁷, je primanjkljaj sektorja država v Romuniji v letu 2023 znašal 6,5 % BDP. Glede na jesensko napoved Komisije iz leta 2024 naj bi primanjkljaj sektorja država v letu 2024 znašal 8,0 %, v letu 2025 pa 7,9 %, kar pomeni, da presega referenčno vrednost v obeh letih. Strukturni primanjkljaj naj bi v letu 2024 znašal 7,4 % BDP, v letu 2025 pa naj bi ostal približno nespremenjen.
- (9) Dolg sektorja država je konec leta 2023 znašal 48,9 % BDP. Glede na jesensko napoved Komisije iz leta 2024 naj bi se konec leta 2024 povečal na 52,2 % BDP, konec leta 2025 pa na 56,1 %, kar pomeni, da bo ostal pod referenčno vrednostjo 60 % BDP.
- (10) Romunija je 25. oktobra 2024 v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263 predložila prvi nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Načrt zajema obdobje 2025–2031 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi sedem let. V priporočilu Sveta, s katerim se potrdira nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Romunije za obdobje 2025–2031 ter sklop reformnih in naložbenih zavez v načrtu, na katerem temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, se priporoča pot gibanja očiščenih odhodkov, ki upošteva vse potrebne zahteve korektivne poti in ki bi jo bilo treba priporočiti kot korektivno pot gibanja očiščenih odhodkov v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Korektivna pot gibanja očiščenih odhodkov je torej skladna z minimalno letno strukturno prilagoditvijo v višini vsaj 0,5 % BDP kot referenčnim merilom za leta, v katerih naj bi primanjkljaj sektorja država presegel referenčno vrednost, v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1467/97.

⁷ Eurostat, Kazalniki eura, objavljeno 22. oktobra 2024. Glej: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-euro-indicators/w/2-22102024-ap>.

- (11) Glede na pot gibanja očiščenih odhodkov kot edinega operativnega referenčnega okvira za spremljanje skladnosti, ki je določen v priporočilu Sveta, s katerim se potrди načrt Romunije, in v tem priporočilu, ter na podlagi okvira Komisije za srednjeročne projekcije javnega dolga in jesenske napovedi Komisije iz leta 2024 naj bi se primanjkljaj sektorja država zmanjšal s 8,0 % BDP v letu 2024 na 2,9 % do leta 2030. Vendar naj bi glede na predpostavke v načrtu primanjkljaj padel pod referenčno vrednost primanjkljaja v višini 3 % šele v letu 2031.
- (12) Na podlagi priporočene korektivne poti gibanja očiščenih odhodkov, okvira Komisije za srednjeročne projekcije javnega dolga in jesenske napovedi Komisije iz leta 2024 bi se dolg sektorja država povečal s 52,2 % BDP ob koncu leta 2024 na 59,4 % v letu 2030.
- (13) Ukrepi za proračunsko konsolidacijo bi morali na splošno zagotoviti trajno odpravo čezmerne primanjkljaja, hkrati pa bi morali biti usmerjeni v izboljšanje kakovosti in strukture javnih financ, ohranitev naložb ter krepitev potenciala rasti gospodarstva. Fiskalne in širše ekonomske reforme (vključno z reformami, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, kot je določeno v Prilogi II k priporočilu Komisije za priporočilo Sveta o potrditvi srednjeročnega načrta Romunije⁸) bi morale prispevati k trajnostnemu povečanju potenciala rasti in odpornosti gospodarstva ter podpirati fiskalno vzdržnost.
- (14) Svet ugotavlja, da natančna metodologija za oceno učinkovitega ukrepanja v okviru novega fiskalnega okvira še ni v celoti razvita, zato meni, da je potrebna pravočasna razprava o metodologiji.
- (15) V skladu s členom 8(3) Uredbe 1467/97 se odločitev Sveta o razveljavitvi postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem v skladu s členom 126(12) PDEU sprejme le, če se je primanjkljaj zmanjšal pod referenčno vrednost in bo po napovedih Komisije pod njo ostal v tekočem in naslednjem letu –

⁸ Priporočilo Komisije za priporočilo Sveta o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Romunije (COM(2024) 725 final z dne 26. novembra 2024).

PRIPOROČA:

1. Romunija bi morala zagotoviti, da nominalna stopnja rasti očiščenih odhodkov ne presega najvišjih vrednosti, določenih v Prilogi I.
2. Zato bi morala Romunija odpraviti čezmerni primanjkljaj do leta 2030.
3. Svet je določil 30. april 2025 kot rok, do katerega mora Romunija sprejeti učinkovite ukrepe in skupaj z letnim poročilom o napredku za leto 2025 Komisiji predložiti potrebne ukrepe v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2024/1263. Nato bi morala Romunija poročati o napredku pri izvajanju tega priporočila vsaj vsakih šest mesecev, dokler ni čezmerni primanjkljaj odpravljen.

To priporočilo je naslovljeno na Romunijo.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica

Najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov (letne in kumulativne stopnje rasti v nominalnem smislu)**Romunija**

Leto		2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stopnje rasti (v %)	letne	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9
	kumulativne*	20,2	26,0	31,9	37,6	43,3	49,0

* Kumulativne stopnje rasti se izračunajo glede na izhodiščno leto 2023.